

ಮೈಸೂರು ನಗರದ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ

ಡಾ. ಬಿ. ಕೆ. ಕುಮಾರ್

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಥಮ ದಚ್ಚ ಕಾಲೇಜು, ಕೃಷ್ಣರಾಜನಗರ.

Abstract:

ಭಾರತದ ದೇಶದವು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದ್ದು. ಇಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಧರ್ಮ, ಜನಾಗಂ, ಜಾತಿ, ಸಮಾಜ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜನಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ವಿವಿಧ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತೋಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುತೇಕ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮದೇಯಾದ ಪಾರಂಪರಿಕ ವ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದು, ಅವಗಳಲ್ಲಿ ಕುಂಬಾರ, ಅಗಸ್, ಅಚಾರಿ, ಉಪಾರ, ಜಮ್ಮಾರ, ಒಕ್ಕಿಲಿಗ, ಅಕ್ಕಿಸಾಲಿಗ ಮುಂತಾದ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕ ಸಮುದಾಯವು ಕೂಡ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮುದಾಯದಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ, ನಂಬಿಕೆ, ರೂಢಿ ಸಂಪೂರ್ಣ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವಿಶೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

Keywords: ಅಷ್ಟುಕೆ, ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳು, ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರು, ಪರಿಶೀಲನೆ, ವ್ಯಾತಿಯಾದಾರಿತ ಸಮುದಾಯ.

ಶೀರ್ಷಕ

ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯಾತಿಯಲ್ಲಿ ತೋಡಗಿರುವ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಸಫಾಯಿ ಕರ್ಮಚಾರಿ, ಸಮಗಾರ, ಜಾಡಮಾಲಿ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪೌರ ಅಧಿನಿಯಮ 1993ರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವಂತೆ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರಿಂದರೆ ಚರಂಡಿಗಳನ್ನು ಅಧವಾ ಕಸಾಯಿ ಖಾನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಧವಾ ಮಲವನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಹೊಲಸನ್ನು ಶುಚಿಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗುವವರನ್ನು ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕ ರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಪೌರ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಬಹಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು.
- ಪೌರ ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು.

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಶೋಧನಾ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ 50 ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಅವಲೋಕನ ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಶನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಷಯ ಮಂಡನೆ

ಮಾನವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕರಣ ಹಾಗೂ ಕಲಿಕೆಯ ಘಳವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮಾಜವು ತಮ್ಮದೇಯಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ

Please cite this article as: ಕುಮಾರ್. ಬಿ.ಕೆ. (2023). ಮೈಸೂರು ನಗರದ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ. ಸ್ರುಜನಿ: ಇಂಡಿಯನ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಇನ್ನೊವೇಟಿವ್ ರೀಸರ್ಚ್ ಅಂಡ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್, 2(1), 144-148.

ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಮುದಾಯವು ಒಂದಾಗಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚು, ಸಾವು, ಹಬ್ಬಿ-ಹರಿದಿನಗಳ ಆಚರಣೆಯ ಜೊತೆಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯ ಜೀವನಾವಶನ ಮತ್ತು ವಾಷಿಂಖವಾಶನ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಜನನ ಅಥವ ಹುಟ್ಟಿನ ಆಚರಣೆ: ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮೊದಲ ಹೆರಿಗೆಯು ತಾಯಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಇಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಗಳಿಗೆ ಏಳು ತಿಂಗಳು ತುಂಬಿದಾಗ ತಾಯಿ ಮನೆಯವರು ಉರಿನ ಯಜಮಾನರು ಸಂಬಂಧಿಕರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮಗಳನ್ನು ಕರೆತರಲು ಆಕೆಯ ಗಂಡನ ಉರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ದಿನ ತಾಯಿಯ ಮನೆಯವರೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ವಿಚಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿ ಮಗಳಿಗೆ ಮೊಸ ಸೀರೆ, ಅರಿಶಿಣ, ಕುಂಕುಮ, ಹೂವು ಮತ್ತು ಬಳಿಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿ ಆಕೆಯ ಮುಂದೆ ಒಂಭತ್ತು ತಟ್ಟಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿ ಕೊಬ್ಬರಿ, ಬಿಳಿಬೆಲ್ಲ, ಎಲೆ, ಅಡಿಕೆ, ಹೂ, ಹಣ್ಣಿ, ಸಿಹಿ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿ ಅಲಂಕರಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮುತ್ತೈದೆಯರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಅರಿಶಿಣ-ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿ, ಹೂವು ಮನೆಡಿಸಿ ಬಳೆ ತೊಡಿಸಿ ಮಾಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರಕೆ ‘ಉಡಿ ತುಂಬುವ ಶಾಸ್ತ್ರ’ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಅಂದರೆ ಒಂದು ಒಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಯಿ, ಬೆಲ್ಲ, ಎಲೆ, ಅಡಿಕೆ, ಬಾಳಿಹಣ್ಣಿ, ಒಂದು ಪಾವ ಅಕ್ಕಿ, ದುಡ್ಡನ್ನು ಹಾಕಿ ಗಂಟು ಕಟ್ಟಿವುದನ್ನು ‘ಉಡಿ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಉಡಿಯನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳ ನಡುವಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಗಂಡನ ಮನೆಯಿಂದ ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ಜೊತೆ ಹಿಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಏಳು ಮತ್ತು ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳಗೊಮ್ಮೆ ಗಭಿರಣಿಗೆ ಕ್ರೈ-ಎಣ್ಣೆ ಕುಡಿಸುವುದು (ಹರಳಣ್ಣೆ) ಇವರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕಾರಣ ಹೊಟ್ಟಿಯ ಒಳಗಿನ ಗಲ್ಲಿಜು ಹೋಗಿ ಹೆರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಇವರ ನಂಬಿಕೆ. ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಬಾಳಿಂತಿಗೆ ಕುಸಲಕ್ಷೀಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸಪ್ಪೆ ಅನ್ನ ನೀಡುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಹೆರಿಗೆಯಾದ ಹದಿನ್ನೆಂದು ದಿನಗಳ ತನಕ

ಬಾಳಿಂತಿಗೆ ಮಾಂಸದ ಉಂಟ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹದಿನ್ನೆಂದು ದಿನ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಆಡಿನ ಮಾಂಸದ ಉಂಟ ಹೊಡುವುದು. ಇವರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ.

ಖುತ್ತಮತಿ ಆಚರಣೆ: ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಮೃನೆರೆದಾಗ ಮಾಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರಕೆ ‘ಗುಡ್ಲು’ಶಾಸ್ತ್ರ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಮೃನೆರೆದ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳ ಮನೆಯ ಸೂತಕದ ಮನ, ಈ ಸೂತಕ ಕಳೆಯವರೆಗೂ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರು ಬೇರೆಯವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಬೇರೆಯವರು ಸಹ ಇವರ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮೃನೆರೆದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳಿಗೆ ಬೆಳಿಗೆ ಸೂರ್ಯ ಹುಟ್ಟಿಪ ಮೊದಲೇ ಸಾನ್ಯಾಸಾದಿಸಿ ಅರಿಶಿಣ, ಕುಂಕುಮ, ಹೂ-ಬಳೆ ತೊಡಿಸಿ, ಮೊಸ ಸೀರೆ ಉಡಿಸಿ, ಕ್ರೈಗೆ ಬೇವಿನ ಸೊಪ್ಪು, ಕಬ್ಬಿಣದ ಜೊರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮನೆಯ ಹೋರಗೆ ಕಳುಸುತ್ತಾರೆ. ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೋರಗೆ ಕಳುಹಿಸುವವರ ಸೋದರತ್ತೆಯೇ ಆಗಿರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿದೆ. ಇಲ್ಲವೇ ಅತ್ಯೈಯ ಸಮಾನ ರಾಗಿರಬೇಕು. ಸೂತಕ ಕಳೆಯವರೆಗೂ ಹುಡುಗಿಯು ಮನೆಯ ಹೋರಗಿನ ಗುಡಿಸಲಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಮೃನೆರೆದಾಗ, ಮೊದಲು ಆಕೆಯ ಸೋದರ ಮಾವನಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿಸುವುದು ಪ್ರತೀತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆತ ಬರುವಾಗ ಅಂಕೋಲೆ ಕಡ್ಡಿ, ತೆಂಗಿನಗರಿ, ಬೇವಿನಸೊಪ್ಪು, ತಂದು ‘ಗುಡ್ಲು’ ಕಟ್ಟಿ, ಒಳಗೆ ಸಗಣೆಯಿಚಿದ ನೆಲಸಾರಿಸಿ ದೀಪಹಚ್ಚಿದುತ್ತಾನೆ. ಆ ಗುಡಿಸಲೊಳಗೆ ಸೋದರ ಮಾವ ಒಳಗೆಹೋಗಿ ಬಂದಮೇಲೆ ಮೃನೆರೆದ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಉಂಟ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಆಕೆ ತಿಂದುಬಿಟ್ಟ ಉಂಟವನ್ನು ಯಾರು ತಿನ್ನುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆಕೆಯ ಎಂಜಲು ದೋಷ ಮೂರಿತವಾದುದ್ದು ಎಂಬುದು ಇವರ ನಂಬಿಕೆ. ಆ ಎಂಜಲನ್ನು ಗುಡ್ಲು ಒಳಗಡೆ ಒಂದು ಗುಂಡಿಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಮುಟ್ಟಿಡುತ್ತಾರೆ. ಮೃನೆರೆದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಗುಡ್ಲಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ದಿನ ಇರಬೇಕೆಂದು

ನಿಯಮವಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿದಿನ ಕೊಬ್ಬಿರಿ, ಎಳ್ಳೂ, ಬೆಲ್ಲು, ಬೇಯಿಸಿದ ಉದ್ದನ್ನ ಉಟದ ಮೊದಲೇ ಮಾಡಿಕೆಯ ಚೂರಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಹೊಡುತ್ತಾರೆ.

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಆಚರಣೆ: ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಹೇಣ್ಣು ಮಗಳ ಮದುವೆಯ ಏಳು ಅಥವಾ ಐದು ದಿನ ಅಥವಾ ಒಂಬತ್ತು ದಿನಗಳು ಬಾಕಿ ಇರುವಾಗಲೇ ಮದುಮಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನ ಅರಿಶಿಂದ ನೀರು ಹಾಕಿ ಸ್ವಾನ ಮಾಡಿಸುವುದು ಇವರ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಮೊದಲು ತಾಯಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಸಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾನ ಮಾಡಿಸಿ ನಂತರ ಉಳಿದ ಸಂಬಂಧಿಕರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರಿಶಿಂದ ನೀರು ಹಾಕಿ ಸ್ವಾನ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುತ್ತೈದೆಯರ ಪಾತ್ರ ಹಿರಿದು ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮುತ್ತೈದೆಯರು ಸೇರಿ ಅರಿಶಿಂ ಕುಂಕುಮ ಶಾಸ್ತ್ರಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತಾಳಿ ಭಾಗ್ಯ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರಲೆಂದು ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಗ ಮಾಡಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಅರಿಶಿಂದ ನೀರು ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ಗಂಡಾಗಲಿ ಹೆಣ್ಣಾಗಲಿ ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗುವ ಹಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಬೂತೆ-ಪ್ರೇತಗಳ ತೊಂದರೆ, ಗಾಳಿ ಸೋಂಕು ದೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇವರಿಗೆ. ಹೊರಗ ಹೋಗಲೇಬೇಕೆಂಬ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಬಂದಾಗ ಕ್ಷೇಗೆ ಕಬ್ಬಿಂದ ಆಯುಧ ಕೊಟ್ಟಿ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗ ಅಥವಾ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕೆಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮದುವೆಯ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಅರಿಶಿಂ ಒತ್ತುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಅರಿಶಿಂದ ನೀರನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಸ್ವಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎರಡು ಕರಿಮಣಿಯನ್ನು ದಾರಕ್ಕೆ ಮೋಣಿಸಿ ಹಾಕಿ ಹೊಳ್ಳುವುದೇ 'ತಾಳಿ' ಎಂದು ಇವರ ನಂಬಿಕೆ. ಮದುವೆಯ ದಿನವೇ ಮಾಡಿಗೆ ಕುರಿಯನ್ನು ಬಲಿಕೊಟ್ಟಿ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿವ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ನೀರು ತುಂಬಿ ಮಕ್ಕಳಿನಿಂದ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿಸುವುದು ಇವರ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಶಾವಸಂಸ್ಕರಣೆ: ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಚರಣೆಯು ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹೇಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಸತ್ತರೆ ತವರು ಮನೆಯವರು ಆಕೆಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಮಾಡಿ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಹೊಡುವುದು ಅವರ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಸತ್ತರೆ ಸೋದರ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಬಟ್ಟೆ ಮಾಡಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಹೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಇವರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹೆಣ್ಣಕ್ಕೆ ಸ್ವಾನ ಮಾಡಿಸಿ ತೊಡಿಸಿ ಅರಿಶಿಂ ಕುಂಕುಮ, ಬಳಿ ತೊಡಿಸಿ ಹೆಣಿದ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಕೂರಿಸಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣಾಗಲಿ ಗಂಡಾಗಲಿ ಮದುವೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಸತ್ತರೆ ಪಕ್ಕ ಗುದ್ದಲಿ ಇಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಮದುವೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಸತ್ತರೆ ದೆವ್ವ-ಪ್ರೇತವಾಗಿ ಅಲೆಯುತ್ತಾರೆ. ಗುದ್ದಲಿ ಇಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಇವರ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಸತ್ತರೆ ಸುದುವ ಪದ್ಧತಿ, ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಸತ್ತರೆ ಅವರನ್ನು ಮಣ್ಣ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. **ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು:** ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಮುದಾಯದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದ್ದು, ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಆದಿವಾಸಿಗಳನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿದರೆ ನಂತರದ ಸ್ವಾನ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮುದಾಯದವರು ಮಾಯಂ ಪರಮಾಳ, ಮನೇಶ್ವರ ನಲ್ಲಿಕ್ಕೂ ಪಟ್ಟಲದಮ್ಮೆ ಮುತ್ತು ಮಾರಮ್ಮೆ ಬನ್ನೀರಮ್ಮೆ ಮುಂತಾದ ದೇವರನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮಾಯಾ ಪೆರುಮಾಳ: ಇದು ಪಗಡಿ ಕತ್ತಿಲವಾರು ಕುಲದವರ ಮನೆಯ ದೇವರಾಗಿದ್ದು, ಇದು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ದೇವಾಲಯವಾಗಿದ್ದ ಕನಾಟಕ ದಲ್ಲಿರುವ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಮೂಲದ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರು ಎರಡು ವರ್ಷಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿದ್ದು.

ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಮೂರ್ಜ ಮಾಡಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರು ಇನ್ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ದೇವರನ್ನು ಮೂರ್ಜ ಮಾಡುವ ಮೂರಾರಿಗಳು ಅವಿವಾಹಿತರಾಗಿದ್ದು, ಬಂದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅವರ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿ ಕೊಡುವ ದೇವರು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ದೆವ್ವ, ಪೀಡೆ, ಹಿಡಿದವರು ಅನಾರೋಗ್ಯವಂತರು, ಅಂತರವರನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮೂರಾರಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮೂರ್ಜ ಮಾಡಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ದೇವರ ಮೂರ್ಜೆಯ ಶೀಥಿವನ್ನು ಸುದಿಸಿದರೆ ಕಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಪಟ್ಟಲದಮ್ಮೆ: ಮೃಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನೆಲ್ಸಿರುವ ಆಂದ್ರಾದ ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಮೂಲದ ೪೧.೭೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರು ಮನೆಯ ದೇವರಾಗಿ ಪಟ್ಟಲದಮ್ಮೆ ದೇವರನ್ನು ಮೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪಟ್ಟಲದಮ್ಮೆ ದೇವರ ಹಬ್ಬವನ್ನು ವರ್ಷಕ್ಕೂಮ್ಮೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬವು ಒಂಭತ್ತು ದಿನಗಳ ಹಬ್ಬವಾಗಿದ್ದು ತಮಿಳುನಾಡಿನಿಂದ ಮೂರಾರಿಯನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಮೂರ್ಜ ಮಾಡುವುದು ಇಲ್ಲಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಹಬ್ಬದ ಆರನೆಯ ದಿನ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದವರು ಸಮೇತ ಉರಿನ ಹೋರಗೆ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದೆವ್ವ ಪೀಡೆ ಪಿಶಾಚಿ ಉರಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಓಡಿ ಹೋಗಲಿ ಎಂದು ಮನೇಶ್ವರನಿಗೆ ಮೂರ್ಜ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ತೆಲಗಿನಲ್ಲಿ ಮುನಿ ಮುಡಕಾಡು ಎಂದು ಕರೆಯುವರು

ಪೊಂಗಲ್: ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ ತುಂಬಿದ ಹಬ್ಬವೆಂದರೆ ಪೊಂಗಲ್ ಹಬ್ಬ. ಇದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಂಕುಂತಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬವಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ ಮನೆಯಿಂದಲೂ ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ವರಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ (ತೆರಿಗೆ ಎತ್ತುವುದು) ಈ ಹಣವನ್ನು ಉರಿನ ಯಜಮಾನರು

ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೊಸ ಮಣಿನ ಮಾಡಿಕೆ ಮಾಡಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಮನೆಯವರಿಗೂ ಒಂದು ಮಾಡಿಕೆಯಂತೆ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಹೊಟ್ಟ ಮಾಡಿಕೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮುಂದೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಒಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅಕ್ಕಿ, ಬೆಲ್ಲ, ನೀರು, ಹಾಲು ಹೆಸರುಬೇಳೆ, ಗೊಡಂಬಿ, ದ್ವಾಢಿ, ಎಲಕ್ಕಿ ಮುಂತಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷತೆ ಎಂದರೆ ಅಡುಗೆ ಯಾವ ಮಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೋದಲು ತಯಾರಾಗುತ್ತದೋ ಆ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮಾಡಿದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ದೇವರ ಮೂರ್ಜಿಗೆ ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮನೇಶ್ವರ ಅಥವಾ ವನ ಹೋಜ ಹಬ್ಬ

ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಮನೇಶ್ವರನ ಹಬ್ಬವನ್ನು ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಒಂದು ಬಾರಿ ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬವಾಗಿದ್ದು ಹಬ್ಬವನ್ನು ಭಾನುವಾರದಂದೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೇ ಭಾನುವಾರವು ಮನೇಶ್ವರನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದ ವಾರ ಎಂಬುದು ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ನಂಬಿಕೆ. ಮನೇಶ್ವರ ದೇವರನ್ನು ಅವಿವಾಹಿತ ಯುವಕ ಮಾತ್ರ ಮೂರ್ಜ ಮಾಡುವುದು ಇವರ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ವಿವಾಹವಾದವರು ಮೃಲಿಗೆಯಾದವರು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಅವಿವಾಹಿತ ಯುವಕನು ಮನೇಶ್ವರನ್ನು ಮೂರ್ಜ ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯಿಂದ ಅಕ್ಕಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಶನಿವಾರ ರಾತ್ರಿ ಅನ್ನ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಭಾನುವಾರ ಬೆಳಿಗೆ ಉರಿನ ಮದ್ದೆ ಇರುವ ಬೇವಿನ ಮರದಲ್ಲಿ ಬೇವಿನ ಸೊಪ್ಪ ತಂದು ಸುತ್ತಲು ಹಾಕಿ ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ರಾತ್ರಿ ಮಾಡಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ರಾತ್ರಿ ಹಾಕಿ ಅದರ ಸುತ್ತಲು ಅರಿಶಿಳ, ಕುಂಕುಮ, ಹೂವು, ಬಾಳಿಹಣ್ಣು, ಹಿಟ್ಟು, ದೀಪ ಹಚ್ಚುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉರಿನ ಜನರೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅರಿಣಿನ, ಕುಂಕುಮ ನೀರು ರಾಗಿ ಅಂಜಿ, ಮಜ್ಜಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಅನ್ನದ

ರಾಶಿಯ ಮುಂದೆ ಐದು ಜನ ವಿಧವೆಯರು ಮುನೇಶ್ವರನಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನಲ್ಲಿಕ ದೇವರು: ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರು ಪೂಜಿಸುವಂತಹ ದೇವರುಗಳಲ್ಲಿ ನಲ್ಲಿಕ ದೇವರು ಸಹಾ ಒಂದಾಗಿಯ್ದು ಈ ದೇವರ ಹಬ್ಬವನ್ನು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ಆಚರಿಸುವುದು ಇವರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಹಗಲು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲಾಗುತ್ತದ್ದು, ಈ ಹಬ್ಬದ ವಿಶೇಷತೆ ಎಂದರೆ ಉರಿನ ಮಧ್ಯ ಒಂದೂವರೆ ಅಡಿ ಆಳದ ಗುಂಡಿ ತೋಡಿ, ಆ ಗುಂಡಿಗೆ ನೀರು ತುಂಬಿ, ಅದರ ಸುತ್ತ ಅರಿಶಿಣ, ಕುಂಕುಮ, ಹೂವನಿಟ್ಟು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಹಂಡಿಯನ್ನು ತಂದು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತಲೆಯನ್ನು ಮುಳುಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಪ್ರಾಣ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಚಾಕುವಿನಿಂದ ಕುಯ್ದು ಬಲಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅದರ ರಕ್ತ ಭೂಮಿಗೆ ಬೀಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಬಿದ್ದರೆ ಉರಿಗೆ ಕೆಡಕಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಇವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದಿಗೆ ಜ್ಞರ್, ಕಾಯಿಲೆ, ಸೀತಾಳೆ, ದಡಾರ, ಬಾರದಿರಲಿ ಎಂದು ನಲ್ಲಿಕ ದೇವರಿಗೆ ಹರಕೆ ಕಟ್ಟುವ ಮೂಲಕ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಚಾಕುವಿನಿಂದ ಕೊಂಡಂತಹ ಹಂಡಿಮಾಂಸವನ್ನು ಹೊಸ ಮಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಯಿಸಿ ಉರಿನ ಹೊರಗೆ ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಏಳು ಉಗಿನಿಯಲೆ ಮೇಲೆ ಹಂಡಿ ಮಾಂಸವನ್ನಿಟ್ಟು ಏಳು ಜನ ವಿಧವೆಯರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ ಏಳು ಜನ ವಿಧವೆಯರು ಏಳು ಎಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಎಡೆಯನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಕು. ಇವರು ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟಂತಹ ಮಾಂಸವನ್ನು ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಉರಿನ ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಹಂಚುವುದು ಇಲ್ಲಿಯ ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಸಂಶೋಧನಾ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದ ಫಲಿತಾಂಶ ಎಂದರೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾರತೀಯ ಸಮುದಾಯವು ತನ್ನದೇ ಆದಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯ

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಬೇರೆ-ಬೇರೆ ಇರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ವಷ್ಟ. ಈ ನಿಟ್ಟನಲ್ಲಿ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಮುದಾಯವು ತನ್ನದೇ ಆದಂತಹ ವೈವಾಹಿಕ ಆಚರಣೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇತರೆ ಸಮುದಾಯಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಹ ತನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಮುಂದಿನ ಪೀಠಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಬಿ.ಆರ್. (1969). ಅನ್ವಯಜಬಲ್. ಭಾರತೀಯ ಬುದ್ಧ ಶಿಕ್ಷಾ,
- ಜವರಹ್ಯ ಮ.ನ. (1995). ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ. ಮೀರಾಫ್ರಿಂಟರ್ಸ್,
- ಕನಾರಿಟಕ ಪೌರ ನಿಯಮಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ-1976. (2008). ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರೇಸ್.
- ಕಾವಲಿ. (1990). ಕಸ್ತಾರಿ ವಿಶ್ವಕೋಶ. ಮಾರುತಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯ.
- ಮಾರುತಿ ಹೆಚ್. (2011). ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಜೀವನಶೈಲಿ. ಸರಸ್ವತಿ ಪ್ರಿಯರ್ಸ್
- ನಾಯಕ ಹೆಚ್.ಎಂ. (2000). ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವಕೋಶ-ಸರ್.8. ಸಕಾರಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯ.
- ಪರಮೇಶ್ವರ. (2008). ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನ ಐದಿ ಸಾಲಪ್ಪ. ಸ್ವೇಹಪ್ರಿಯರ್ಸ್.
- ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ, (2004). ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ದುರಂತ. ಅಂಕಿತ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ, ಭಂಗಿ ಜನರಭಿರುಹು. ವಿಕಾಸ ಮುದ್ರಣಾಲಯ.